

Ebeveyn pusulası

“Sen de benim gibi mi görünüyorsun?”

Çocukların doktorculuk oyunları hakkında bilgiler

“Bir sakıncası var mı?”

Künye

Yazar: Dr. Nadine Schicha, AJS NRW

Editör: Susanne Philipp, AJS NRW

Türkçeye çeviren: Serkan Güntekin /

<http://translatio-studii.net>

Resimleme: Daniel Althausen

Tasarım: www.jf-gestaltung.de

Değiştirilmiş 2. Baskı, Köln 2020

Sevgili anneler ve babalar

Bakmak mı gerekir, yoksa kafayı çevirmek mi? Konu etmek mi, boş vermek mi? Konu edersem çocuğumun cinsel etkinliğini arttırmış olur muyum? Buna nasıl bir tepki vermem uygun olur?

Doktorculuk oyunları annelerde ve babalarda pek çok kez huzursuzluk yaratır. Söz konusu olan, çocukların dört ila altı yaşları arasında oynadıkları, bedenlerini keşfetme oyunlarıdır.

Doktorculuk oynamak çocukların okul öncesi ve ilkököl dönemlerindeki normal cinsel gelişimlerinin bir parçasıdır. Bazı çocuklar buna fazlaca ilgi gösterir, bazıları ise daha az. İnsan doğumdan itibaren cinsel bir varlıktır ve çocukların psikoseksüel gelişimleri de, bedensel, bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimleri kadar önemlidir. Burada söz konusu olan, öğrenim süreçleri, bakış açısı kazanılması, değer kavramlarının edinimi ve insanlar arası ilişkiler gibi eşlik edilmesi gereken aşamalardır. Cinsel sağlık, Dünya Sağlık Örgütüne göre, genel sağlık, esenlik ve hayat kalitesi ile ayrılamayacak şekilde bağlantılıdır. (krş. WHO 2011: <https://bit.ly/2eFR1ki>)

Size, çocukların cinsel gelişimini genel hatlarıyla tanıtmak ve doktorculuk oyunlarına uygun yaklaşım tavsiyeleri vermek istiyoruz.

Cinsellik-olumlayıcı yetiştirmek

Çocuğun cinselliği, hedef odaklı değil benmerkezci ve bütüncül olmasıyla yetişkin cinselliğinden ayrılır. Çocuklar kendi bedenlerine ilgi duyarlar ve başka çocukların da kendileri gibi görünüp görünmediğini merak ederler. Anne-baba-çocuk oyununda ya da doktorculuk oynarken, ilişkileri şekillendirmek, fikirler geliştirmek, öğrenme heveslerinin peşinden gitmek, kendi cinsiyetini ve diğer cinsiyetleri deneyimlemek olanağını bulurlar.

Eğer çocuklar, bedensel cinsiyetleri ve cinsellik hakkındaki sorularının istenmediğini ya da yetişkinleri rahatsız ettiğini fark ederlerse, meraklarını dindirmek için başka yollar ararlar. En kötü ihtimal gerçekleşirse de, bu öğrenme heveslerinin kötü bir şey, cinselliği de utanılacak bir şey olarak görürler. Ve bu onları, neyin izinli ve neyin yasak olduğunu öğrenmediklerinden ve cinsellik hakkında nasıl konuşacaklarını bilmediklerinden, sınırlarının aşılmasına ve cinsel istismara daha açık hale getirir.

Tavsiye

Çocuklar, cinsellik-uyumlu bir eğitim ile kendilerinin ve diğer çocukların sınırlarını tanımayı ve o sınırlara saygı duymayı öğrenirler. Bunun çocukların cinsel etkinliklerinin artmasına neden olduğu ise yanlış bir inanıştır.

Cinsellik dostu eğitim, çocuğun kendini cinsel yönden ifade etmesine olanak vermek ve bu esnada anne ve baba olarak onun kendi (bedensel) sınırlarını algılamak ve onunla iletişimde olmakla gerçekleşir. Çocuklar, kendi ihtiyaçlarını algılayabilmeleri, bunları ifade edebilmeleri ve sağlıklı bir utanma duygusu geliştirebilmeleri için, bedenleri ve onun işlevleri hakkında yaşlarına uygun şekilde bilgilendirilmelidirler. Çocuklarınız kendi utanma sınırlarını belirler ve kimler tarafından nerelerine dokunulacağına karar verirler. Bu sadece tanıdıklar ve yabancılar için değil, aile üyeleri için de geçerlidir.

Doktorculuk oyunlarına çerçeve çizmek

Çocuklar üç ile dört yaşları arasındayken, birden fazla cinsiyet olduğunun farkına varırlar. Bir çoğu kendilerini bir cinsiyetle ilişkilendirmeye ve ona ait hissetmeye başlar. Bu bağlamda hem kendi cinsiyetini ve hem de diğer cinsiyetleri keşfetmek son derece heyecan vericidir. Bu keşif, beden ve insanın dünyaya gelmesine dair sorular ile doktorculuk oynamak olarak gerçekleşir. Çocuklar bu rol oyunlarında karşılıklı olarak bedenlerini inceler ve böylece cinsiyetler arasındaki farkları belirlemeye çalışırlar. Doktorculuk oyunları kardeşler arasından çok, arkadaşlar arasında gerçekleşir.

Tavsiye

Berber doktorculuk oynayan çocuklar arasında en fazla iki yaş fark olmalıdır. Burada belirleyici olan çocukların gelişim seviyesidir. Büyük çocukların ve yetişkinlerin bu oyunlara katılmaması gerekir.

Özellikle küçük çocuklar pek çok kez kontrol edemedikleri bir coşkunluk içerisindedirler. Başkalarının sınırlarını kabul etmek ve ihlal etmemek zaman zaman onlara zor gelebilir. Bir çok çocuk için, kendi sınırlarını diğer çocuklara iletmek de kolay değildir. Bunun için net kurallar ve konuşmaya açık olan, onlara eşlik edecek yetişkinler gereklidir.

Eğer çocuğunuz oyun sırasında neyin izinli olup neyin olmadığını bilir ve sizin o konuda açıkça konuşacağınızı bilirse, ona merakını gidereceği güvenli bir çerçeve çizmiş olursunuz. Böylece bir kural ihlalinde de çocuğunuzun size açılma ihtimalini arttırmış olursunuz.

Kurallar

Her çocuk kiminle doktorculuk oynayacağına kendi karar verir!

Kimse bir başka çocuğun beden deliklerinden birine bir şey sokamaz!

Hiçbir çocuk diğerinin canını acıtamaz!

**Yaşça büyük çocuklar
ve yetişkinler bu
oyunlara katılamaz!**

**Her çocuk kendi bedeni
hakkında söz sahibidir
ve neresine dokunulacağına
kendi karar verir!**

**Oyun gönüllülük esasına
dayanır. Her bir çocuk istediği
an oyundan çıkabilir!**

**Oyunda üstünlük yoktur.
Herkes eşit haklara sahiptir!**

**Konuşma yasağı ve susma
zorunluluğu yoktur!**

Sınır aşıldığında sakın kalmak

Beden keşfi oyunlarında sınırların korunmaması, annelere ve babalara çoğu kez sıkıntı verir ve müdahale edip etmemek ya da nasıl dahil olacakları konusunda kuşkuya düşerler. Ne kadar zor olsa da, sükûneti korumak gereklidir. Büyük bir şaşkınlık ya da doğru yola çekme çabası böyle bir durumda işe yaramaz. Aşırı duygusal tepkiler çocukları korkutur ve söz konusu duruma uygun değildir.

Çocuklar, hoş olmayan duygu ve tecrübelerini de dile getirmek ve siz ebeveynlerinin yanında kendilerini rahat hissetmek isterler.

Tavsiye

Doktorculuk oyunun kurallarını oyuna katılan çocuklarla bir kez daha konuşun ve en önemli şeyin bütün çocukların oyun sırasında kendilerini iyi hissetmeleri olduğunu vurgulayın.

Kurallar ihlali devam ettiğinde veya zor kullanıldığında müdahale etmek gerekebilir. Bir danışma merkezi olayın çözülmesinde yardımcı olabilir, kendinize güvenli davranmayı aşılır, destek hizmetlerine yönlendirir.

Konuşulabilir olmak

Çocukların her şeyi bilen mükemmel anne ve babaya ihtiyaçları yoktur. Ama düşüncelerine açık ve yaşamlarına dokunan her konunun yer bulabildiği bir ortam yaratan anne ve babayı arzulurlar.

Anne ve baba olarak çocuğunuzun cinsellik ile ilgili konularda da soru sorabilmesini sağlayarak, kendi bedenine değer vermesini, kendisinin ve başkasının sınırlarının farkına varmasını, bu farka saygı duymasını ve cinsel konularda konuşabilen biri olmasını öğrenmesine katkıda bulunmuş olursunuz. Ve böylece çocuğunuzun cinsel istismardan korunmasını güçlendirirsiniz.

Şu ilkeler çocuğınızı güçlendirir:

Bedenin sana aittir!

Hislerin doğrudur ve önemlidir!

Güzel ve kötü hisler vardır!

İyi ve kötü sırlar vardır!

Hayır diyebilirsiniz!

Yardım istemek ispiyonculuk değildir!

Bazen bu konuda kendinizi ifade etmek zor olabilir.

Böyle anlarda çocuk kitapları fikir kırılcımı olabilir:

- Fagerström, G./Hansson, G.: *Peter, Ida und Minimum*. Ravensburg 1987.
- PETZE-Institut für Gewaltprävention gGmbH (Hrsg.): *Echte Schätze! Die Starke-Sachen-Kiste für Kinder*. Köln 2012.
- Von der Gathen, Katharina/Kuhl, Anke: *Klär mich auf! 101 echte Kinderfragen rund um ein aufregendes Thema*. Leipzig 2014.
- Zartbitter e.V. (Hrsg.): *Wir können was, was ihr nicht könnt*. Köln 2009.
- Zartbitter e.V. (Hrsg.): *Sina und Tim*. Köln 2017.

**Arbeitsgemeinschaft
Kinder- und Jugendschutz (AJS)
Nordrhein-Westfalen e.V.**

Poststraße 15–23 | 50676 Köln

Tel 0221.921392-0

info@ajs.nrw | www.ajs.nrw

Ministerium für Kinder, Familie,
Flüchtlinge und Integration
des Landes Nordrhein-Westfalen

